

KROCÍNOVA KAŠNA 1862–2012 ANEB JAK SNADNÉ JE NIČIT A NESNADNÉ OBNOVOVAT

Kateřina Bečková

Krocín's fountain in 1862–2012, or how easy it is to destroy and how hard to restore

Krocín's Fountain – destruction 1862 – unsuccessful reconstructions 1895 and 1915 – torso – Lapidarium of the National Museum. The Fountain of Krocín at the Old Town Square of Prague was an extraordinary valuable sculptural monument from the end of the 16th century. Nevertheless, in 1862, it was ruthlessly removed, because the City Council deemed the proposed technical and artistic repair work too costly. Moreover, some of the material of that fountain was used as building material for the the Žižkov Gas Works. That truly barbaric act has been a permanent trauma for the Czech cultural circles, so that a reconstruction of the fountain's torso in a public square was attempted in 1895 and, again, in 1915. However, both projects was abandoned, because extant fragments were insufficient for reconstruction or for a copy. Nevertheless, present City Council does consider a reconstruction of Krocín's Fountain on the Old Town Square in 2013. The torso of the original fountain is in the Lapidarium of the National Museum in the Prague Exhibition Palace.

Keywords: The fountain of Krocín –16th century – destruction of 1862 – unsuccessful reconstruction efforts of 1895 and 1915 – torso – Lapidarium of the National Museum

Motto:

... A za dva roky by se před radnici mohla objevit také kašna z roku 1591, která byla ve své době největší kašnou v Čechách. Tu nechali pobořit pražští radní přesně před 150 lety.

Obě sochařská díla se zachovala v dobrém stavu a jsou dnes v rukou restaurátorů. "Návrat mariánského sloupu nás vyjde na jeden až dva miliony korun. Cenu rekonstrukce, kompletace a umístění Krocínovy kašny odhadujeme na 15 až 30 milionů," uvedl pražský primátor Bohuslav Svoboda.

Internetový deník idnes.cz, 14. května 2012¹

Budou-li česká média přinášet tak kvalifikované zprávy, jakou byla ona citovaná v mottu tohoto článku, měla by je řadit do rubriky fantasy nebo fiction, česky představa nebo výmysl. Pokud by se nějaký slepě důvěřivý čtenář zpravodajských rubrik, za kterého však Tebe, milá Helgo, věru nepovažují, na mne pro tento odsudek zlobil, protože označit zpravodajskou zprávu a vážně míněné sdělení primátora města za chiméru pochvalou opravdu není, navrhl bych mu společnou vycházku proti proudu času. Ale i kdyby se nezlobil nikdo, můžeme ten výlet pro osvěžení ducha podniknout přesto.

Krocínova kašna nese, jak je všeobecně známo, jméno pražského primátora Václava Krocína z Drahohejle, který

zastával tento úřad v blahobytném období rudolfinské Prahy v letech 1584–1605. Z jeho popudu byla staroměstskou obcí zřízena na náměstí kašna s nebývale vysokými ambicemi, co se týče rozměrů díla, kvality a bohatosti umělecké výzdoby i zábavně technického efektu (vodotrysk). V plné kráse však Pražany kašna netěšila dlouho. Nevýhodou použití barevně zajímavého a zároveň dobře opracovatelného materiálu, kterým byl červený slivenecký mramor, umožňující v rukou skutečného mistra vykouzlit z masy kamene i překvapivé plastické detaily, bylo jeho rychlé zvětvávání. Již k roku 1614 je zaznamenáno, že voda chrčela ven jinudy, než měla.² Pravidelnou údržbu však z pochopitelných důvodů zanedbala i neklidná pobělohorská doba a zdá se, že i doby další, protože v roce 1790 prý již kašna neudržela vodu žádnou.³ Tehdy se stalo samotné těleso kašny především sochařským artefaktem, pražskou pozoruhodností. Bezděčné svědectví o neutěšeném stavu kašny kolem roku 1810 podává litografie Samuela Prouta s pohledem na gotický arkýř Staroměstské radnice,⁴ kde v mírně romantickém duchu tvoří popředí obrazu právě část vnějšího pláště kašny, avšak doslova v rozvalinách.

Alarmující technický stav Krocínovy kašny a jisté politické uklidnění první poloviny 19. století skýtaly naději, že dojde k zásadní opravě díla, které bylo stále považováno za jednu z velkých pražských pozoruhodností. Návrh na řešení technických problémů kašny včetně sochařského vyspra-

¹ Zdroj: <http://praha.idnes.cz/na-staromestske-namesti-v-praze-se-vrati-mariansky-sloup-mozna-i-kasna-1mo/praha-zpravy.aspx?c=A120512_1777133_praha-zpravy_sfo>.

² TEIGE, Josef, HERAIN, Jan. *Staroměstský rynek v Praze*. Díl I. Praha: Společnost přátel starožitností českých, 1908, s. 228–242.

³ Tamtéž.

⁴ Facsimiles of Sketches made in Flanders and Germany and Drown on Stone by Samuel Prout, London, 1820; kolorovaná verze litografie: Archiv hl. m. Prahy, sign. 302a; nekolorovaná verze: Muzeum hl. m. Prahy, inv. č. H 012 407.

vení projednávala městská rada v roce 1839, avšak z důvodu nákladnosti byl záměr odložen ad acta.⁵ Od roku 1853 pak spekulovalo město s možností kašnu sice zachovat, ale přenést na jiné místo v Praze.⁶ Na Staroměstském náměstí byla totiž vydána napospas trhovcům s trakaři i pobudům, kteří si u ní zřídili odpočívárnu, a zároveň byl její alarmující stav stálou výčitkou „otcům města“. Možnost přemístění jako krajní řešení připouštěl ve vyžádaném dobrozdání i Jan Erazim Vocel, jako uznávaný znalec starožitných předmětů a představitel archeologického odboru Národního muzea.⁷ Proti přemístění se však nekompromisně vyjádřila 11. ledna 1854 vídeňská ústřední komise, která tak vyslovila na svou dobu obdivuhodně avantgardní památkářský názor, že takto významné dílo musí být zachováno na místě, pro něž bylo komponováno.⁸ Od počátku roku 1856 byly opět intenzivně hledány způsoby, jak kašnu co nejlevněji opravit a zprovoznit. Náklady byly sice vyčísleny, ale sborem obecních starších opět shledány nepřijatelně vysokými.⁹ Tím byla zhačena další naděje a přiblížil se osudný rok 1862. Ještě v lednu navrhl známý český politik a toho času i pražský obecní starší František August Brauner, aby byla kolem kašny zřízena ochranná mříž, ale již 23. května bylo městskou radou rozhodnuto, že kašna bude přece jen rozebrána a druhotně využita pro zřízení fontány v městském parku na hradbách při hostinci Bohemia.¹⁰ O tom, jak nešetrně byl verdikt vykonán a jak nepietně bylo naloženo se součástmi kašny, svědčí aktuální glosa v časopise Lumír. Historik umění, žurnalista a dramatik Ferdinand Břetislav Mikovec píše s rozčarováním: „Kusy kašny již viděti na baště a tak špatně se střeží, že nezbedníci před našima očima počali otloukati mramorové ozdoby.“¹¹

F. B. Mikovec, který je jedním z průkopníků aktivní ochrany památek v Čechách, je rovněž autorem prvního podrobného popisu umělecké výzdoby Krocínovy kašny, který zpracoval krátce před jejím brutálním rozebráním pro druhý svazek sborníku *Starožitnosti a Památky země České*¹². Tento popis, publikovaný však z důvodu aktuální naléhavosti již předem v uvedeném čísle Lumíru, byl v dalších letech podkladem pro řadu článků o Krocínově kašně, které vycházely v obrázkových časopisech.¹³

Části Krocínovy kašny měly neradostný osud obtížného břemene. O tom, zda vůbec byly některé z nich použity pro

kašnu před kavárnou Bohemia na hradbách, nemáme žádné zprávy, ale nespíš nikoliv. Ostatně pražské hradby byly již po roce 1875 zbořeny a s nimi zanikly i promenádní parky včetně obou kaváren Bohemie a Viktorie. Doloženo naopak je, že části rozebrané kašny „podle zprávy archiváře Dra Teige s náměstí převezeny do obecního dvora a odtud počátkem září 1864 časně zrána dopraveny na 34 dvouspřežných vozech na staveniště obecní plynárny na Žižkově.“¹⁴ Zde posloužily velmi prozaicky, a to jako materiál do základů stavby. Někteří autoři článků o Krocínově kašně uvádějí, že zásluhou Umělecké besedy však byly některé kusy před ponižujícím osudem zachráněny a předány do sbírek zemského muzea.¹⁵ Které z kusů kašny putovaly na Žižkov oklikou přes úložiště u Nové brány, kde je viděl roku 1862 F. B. Mikovec, které přes Staroměstský obecní dvůr a které možná oběma i dalšími cestami, nepátřejme. S jistotou však můžeme tvrdit, že kolem roku 1870 se obě monumentální vertikální části původní kašny, tedy erbovní sloup s Neptunem a plasticky bohatě zdobená střední podnož s horní nádrží nacházely na dvoře zemského muzea v bývalém Nostickém paláci Na Příkopě a ostatní kusy degradované na pouhý stavební materiál byly zazděny v základech žižkovské plynárny. V souvislosti s přemístěním Národního muzea do nové budovy na Václavském náměstí, byly zachráněné kusy kašny předány do lapidária městského muzea, které mělo v té době své sbírky umístěny v kostele sv. Václava na Zderaze.¹⁶ Protože však i Museum královského hlavního města Prahy v roce 1898 dostavělo svoji novou budovu v městském parku Na Poříčí, byly části kašny přemístěny právě do přízemí této nové budovy, kde se ocitly ve společnosti dalších kamenných a sochařských torz z bouraných pražských památek.¹⁷

O tom, že trauma z nešetrně zbořené Krocínovy kašny bylo v pražské společnosti stále živé, svědčí návrh sboru obecních starších na obnovu kašny na nově zřizovaném náměstí před Rudolfinem v roce 1895.¹⁸ Odborná komise v reprezentativním složení (sochař Josef Mauder, malíř Max Pirner, architekti Josef Schulz a Josef Zídek) ohledala torzo kašny a zpracovala své dobrozdání. To muselo konstatovat nám známou skutečnost, že fragmentů slavné kašny zbývá tak málo, že by stejně většina hmoty musela být nově vytvořena podle vyobrazení, v tom případě by ale bylo

⁵ Viz pozn. 2.

⁶ Tamtéž.

⁷ Tamtéž.

⁸ Tamtéž; Jedná se o komisi K. k. Zentralcommission für Erhaltung und Erforschung der Baudenkmale (C. k. Centrální komise pro výzkum a zachování stavitelských památek) ve Vídni, která byla zřízena roku 1850.

⁹ Tamtéž.

¹⁰ Tamtéž.

¹¹ Lumír, 1862, roč. 12, č. 22, s. 524–526.

¹² MIKOVEC, Ferdinand Břetislav. *Starožitnosti a Památky země České*. Díl 2. Praha: I. L. Korber, 1865, s. 61–64. (též v německé verzi: *Alterthümer und Denkwürdigkeiten Böhmens*. Theil 2. Prag: I. L. Korber, 1865, s. 66–69) Přestože dílo v obou verzích bylo vydáno až roku 1865, o popisu kašny před jejím odstraněním v květnu 1862 svědčí glosa autora v časopisu Lumír (viz poznámku č. 11) a bohužel i skutečnost, že F. B. Mikovec v září téhož roku zemřel.

¹³ *Bývalá staroměstská kašna*. Květy, roč. IV, č. 8, 22. 2. 1869, článek doplněn vyobrazením kašny v kresbě Antonína Levého; V. W. *Bývalá tak zvaná „Rudolfínská“ kašna na Staroměstském náměstí v Praze*. Zlatá Praha, roč. I., č. 46, 14. 11. 1884, ilustrováno nesignovanou perokresbou; *Mramorová kašna na Staroměstském náměstí v Praze*. Světozor, roč. XIX, č. 10, 20. 2. 1885, článek doplněn reprodukcí akvarelu Rudolfa Alta a kresbou Viléma Kandlera.

¹⁴ HERAIN, Karel. *Po stopách Krocínovy kašny*. Umění, roč. II, 1929, s. 505.

¹⁵ Tamtéž.

¹⁶ HARLAS, F. X. *Krocínova kašna*, Národní politika, 9. 12. 1932.

¹⁷ Tamtéž.

¹⁸ ERBEN, Josef. *Administrativní zpráva obce královského hlavního města Prahy ... za rok 1895*. Praha, 1898, s. 77–79.

výhodnější udělat kopii celé kašny z trvalejšího materiálu, než je slivenecký červený mramor. Jenomže pak by vznikl úplně nový objekt, který by nemohl být považován za obnovu historické památky, což by se úplně minulo s původním úmyslem sboru obecních starších. Proto komise raději doporučila vytvořit před Rudolfinem fontánu novou.¹⁹

Po roce 1905 se stalo torzo Krocínovy kašny součástí první expozice Lapidária Národního muzea na pražském Výstavišti.²⁰ Zřejmě při jeho návštěvě se zrodil nápad, který přerostl v druhý, velmi vážně míněný pokus o obnovu Krocínovy kašny v roce 1915. Jeho autorem byl středoškolský profesor, Václav Sixta, který na obnovu kašny upnul svůj zájem v roce 1915 a v četných popularizujících článcích na něj upozornil i veřejnost.²¹ Pro záměr získal sochaře Bohumila Vlčka. Ten byl myšlenkou sám nadšen natolik, že zhotovil i desetinový model kašny a neváhal hájit svůj samostatný badatelský podíl na připravované rekonstrukci kašny novinovým dementím, když se mu zdálo, že nebyl Sixtou dostatečně zdůrazněn.²² K záměru dvojice Sixta – Vlček však existovala nejen odborná skepse, ale i osobní výhrady. „Prof. Dr. Sixta je přírodopisec, jehož dříve zajímala zoologie, pak mineralogie, později geologie a konečně – vědy historické lákají dodnes řadu diletantů všeho druhu – dějiny umění.“²³ Stanovisko tehdy publikované ve věstníku Klubu Za starou Prahu Karlem Guthem k obnově Krocínovy kašny má zcela univerzální platnost a nepozbylo aktuálnosti ani dnes, v roce 2012. „Nemáme-li kašny v tom rozsahu, jak byla v roce 1862, nebo aspoň největší část její zachování, takže by sestavení její nečinilo zvláštních obtíží, pak nelze o Krocínově kašně vůbec mluvit. Ba nelze mluvit ani o její kopii, poněvadž neexistuje originál.“²⁴

Další zajímavé dějství úzce se dotýkající osudů kamených fragmentů kašny nastalo při bourání žižkovské plynárny v roce 1932. F. X. Harlas, tehdejší ředitel městského muzea, dohlédl na to, aby byly základy opatrně rozebírány a pozůstatky kašny vyhledány. K tomu měl k dispozici dokonce plán, na němž údajně sám architekt Antonín Wiehl zakreslil, kde všude byly fragmenty zazděny, a jako uvědomělý člen kuratoria městského muzea jej v tomto ústavu i deponoval.²⁵ I díky tomu mohl ředitel Harlas radostně zvěstovat: „Za dozoru správy městského muzea bylo pátrá-

ni zahájeno, když již čtyři postranní desky byly nalezeny, a nyní je kořist již tak bohatá, že vydala tři náklady těžkých automobilů.“²⁶

Vyzvednutí fragmentů ze zbořené žižkovské plynárny však nebylo jediným zdrojem prvků Krocínovy kašny ve sbírkách muzea. F. X. Harlas uvádí, že již dříve byly od jednotlivců vykupovány úlomky kašny včetně hlav figur, které si pravděpodobně při jejím živelném bourání v roce 1862 či nestřeženém uložení fragmentů u Nové brány odnesli na památku.²⁷ Na jedné z hlaviček, které se takto do muzea dostaly, byla nalezena i signatura LW a letopočet 1596.²⁸

Současným azylem Krocínovy kašny je stále Lapidárium Národního muzea na pražském Výstavišti. Tam jsou dochované fragmenty kašny sestaveny a rozmístěny tak, aby podávaly obraz o původním rozsahu a vzhledu kašny. Kdokoli tam přijde dnes s představou, že je stačí jen kosmeticky vyspravit a přeskádat na nový fundament na Staroměstském náměstí, již na první pohled musí pochopit, že v tomto záměru nelze uspět.

Vezměme si nyní k ruce popis Krocínovy kašny, jak jej zaznamenal obdivuhodný F. B. Mikovec²⁹ v roce 1862, kdy stála ještě in situ na Staroměstském náměstí, a pojďme jej porovnat s dochovaným fragmentem kašny v Lapidáriu. Mikovcův popis je pro tento účel vybrán nejen z důvodu autenticity přímého svědectví, ale i pro svou originální češtinu neohroženě hledající nedostatkové tvarosloví. „Roubení, na němž spočívá jednoduchý kruh ležín, rozděleno jest v třináctero polí, mezi nimiž stojí vždy ženská allegorická postava mezi dvěma sloupky. Tyto figurky vypadají trochu stísňené a jsou větším dílem porouchány, některé až tuze zohaveny. Dvanácte polí obsahuje znamení zvířetníku, velmi bedlivě pracovaná, někdy původně pojatá (jako např. vodnář, panna) veskrze v ozdobných od pole k poli rozmanitě se střídajících renesančních rámcích.“ Z celé této části, tedy třináctistěnu hlavního tělesa kašny, kde se žádný ornament neopakoval (!), je z medailonů zvěrokruhu zachováno vcelku jediné pole a další dvě pole jsou sestavena z úlomků.³⁰ Stejně špatně, ne-li hůře, dopadly ženské figurky, které měly znázorňovat alegorie občanských ctností, a tvořily vždy „nároží“ mezi dvěma medailony stojícími vzájemně v tupém úhlu. Není proto divu, že některé byly již

¹⁹ Tamtéž.

²⁰ FABIAN, Václav. *Lapidarium Musea král. Českého*, Světozor, roč. 41, č. 5, 1910, s. 956–960.

²¹ SIXTA, Václav. *Kašna Krocínova*. Národní politika, 29. 7. 1915, v rubrice Feuilleton, s. 1, 2; SIXTA, Václav. *Primátor pražský Václav Krocín a Draho-bejle a jeho renesanční kašna*. Národní listy, 5. 9. 1915, v rubrice Z kulturního života, s. 9; SIXTA, Václav. *Renesanční Krocínova kašna na Staroměstském rynku v Praze*. Český svět, roč. XII, č. 1, 10. 9. 1915.

²² Národní listy, 8. 9. 1915, rubrika Denní zprávy, s. 4; Model kašny zhotovený sochařem Bohumilem Vlčkem je dnes součástí expozice Krocínovy kašny v Lapidáriu Národního muzea.

²³ K. G. (GUTH, Karel). *Krocínova kašna*. Za starou Prahu, Věstník pro ochranu památek v Čechách, roč. VI, č. 1, vydáno 29. 10. 1915, s. 6, článek v rubrice Drobné zprávy.

²⁴ Tamtéž.

²⁵ Viz pozn. 16.

²⁶ Tamtéž.

²⁷ Tamtéž; Takto se do sbírek Muzea hlavního města Prahy dostaly hlavičky dvou figur ze středního pilíře, a to květy a plody bohatě zdobená ženská hlava (Pomona či Ceres) – inv. č. H 019 304, která je dnes vystavena ve stálé expozici renesance v hlavní budově muzea Na Poříčí, a dále mužská hlava s knírem (Vulkán či Jupiter) – inv. č. H 014 098.

²⁸ Do jaké míry tato skutečnost narušila původní a dále všeobecně tradovaný předpoklad Z. Wintra, že tvůrcem kašny byl kamenický mistr Jindřich Pražák, zvaný Beránek, a zároveň i nejčastěji uváděný letopočet jejího zhotovení 1591, případně 1593, si autorka tohoto článku netroufá odhadnout.

²⁹ Viz pozn. 12.

³⁰ Dosud neznámým ikonografickým pramenem je lavírovaná kresba půdorysu a řezu Krocínovy kašny s měřítkem na listu 450x580 mm, který je podél svislých okrajů navíc lemován kresbou jednotlivých medailonů zvěrokruhu v ornamentálních rámcích. Z neznámého důvodu v řadě chybí znamení Panny a třináctý medailon s Krocínovým znakem. Originál kresby je uložen ve sbírkách Muzea hlav. města Prahy, inv. č. H 040 120. Signováno perem: Aufgenommen und gezeichnet von Gustav Kunze.

za Mikovce „porouchány“ a „zohaveny“, neboť jejich plastické součásti vystupovaly příliš výrazně do prostoru. F. B. Mikovec pokračuje: „*Nejpěknější je pole třinácté jakožto čelní. Po obou stranách jsou ochechule, drževši druhdy bronzové příznaky, a na hořejším kraji vinou se dva delfíni, kteří vyhazovali vodu; hlavní vyobrazení toho pole ale jest erb primátora Václava Krocína z Drahohejle.*“ Bohužel dnes není památky ani po ochechulích, tedy mořských pannách, ani po Krocínově erbu, zbyli nám alepoň, a to je slabá útěcha, jen dva vinoucí se delfíni.

Zato nyní se již dostáváme v popisu k části, která je dochována téměř kompletně, jde o tzv. erbovní sloup. „*Nad polem čelním vznáší se přiměřený nástavek, na jehož přední straně drží dva lvové bedlivě vyvedený znak Starého města. Na zadní straně nástavku nalézá se soška sv. Václava, levicí o štít s orlicí se opírajícího. Vrch nástavku tvoří dva delfíni s těly zapletenými, na nichž obkročmo sedí Neptun. Tato figura jest dosti dobře pracována; druhdy měla v ruce trojzubec, který se už dávno ztratil. Jedna hlava delfínova je obrácena dovnitř, druhá ven, kde právě pod erbem primátorovým umístěna byla mramorová kád k nabírání vody.*“ Mikovcův popis zde není třeba nikterak komentovat, vše lze v jím popsané podobě v Lapidáriu uvidět.

Třetí a poslední velký soubor složených úlomků patřil k střední části kašny, která je popsána takto. „*Jádro kašny tvoří jakési osudí, představující nádrž hořejší, ježto spočívá na podnoží, o které se opírají čtyry, větším dílem nahé mužské a ženské postavy. Tyto jsou nejkrásnější části řezby, duchaplně a pravdivě nakreslené a výborně, s pravým citem pro formy provedené. ... Pánvitě osudí, kterým jde hlavní truba vodometu, jest bohatě ozdobené grotesky a též velmi krásné práce; čtyři tritoni v celé postavě a čtyry velké pitvorné hlavy vznášejí se tu vysoko co chrličí vody. Nad osudím vystupuje malý mramorový nástavek s ozdobou akantového listí, jenž dříve nesl pěkný závěrek kašny, z něhož vysoko stříkala voda; nejspíše byl to panák, jaké druhdy stavěli na kašny (mannequin), který snad později kvůli slušnosti byl odstraněn. Nyní uzavírá kusý nástavek nepřiměřená ozdoba z pískovce, na níž nastrčen veliký, dobře v renesančním slohu vyvedený dvouhlavý orl z plechu, nyní již silně zrezivělý. Na jedné straně orla vymalován byl Český znak, na druhé C. VI., což znamená Karla VI.*“

Mikovcovo ohodnocení čtyř figur na podnoží horní nádrže jako nejkrásnějších částí řezby, lze bez zaváhání sdílet. Jde o čtyři symbolické postavy, které bývají interpretovány jako Jupiter či Vulkán, Pomona či Ceres, Neptun a Diana, případně jako čtyři živly nebo čtyři roční doby.

Prohlédnutí hyperrealistických detailů jejich ztvárnění (např. „průsvitné“ roucho Diany, „sametový“ plášť a páskové opánky Pomony), které umožňuje muzejní vystavení z absolutní blízkosti, přináší nevšední zážitek z virtuozity plastického zpracování.

Krocínova kašna, ač zachována v torzu, bez původní funkce a v náhradním umístění, je dílem hodným vysoké pozornosti a nesmírného obdivu. Co se však týče jejího zamýšleného obnovení na Staroměstském náměstí či kdekoliv jinde, již třetím v historii, je odsouzeno k nezdaru stejně jako obdobné pokusy z let 1895 a 1915.³¹ Historické torzo kašny nemůže být použito jako základ repliky, k němuž by byly chybějící části sochařsky doplněny, protože by to byl hazard s cenným a již křehkým originálem. Pokud by měla však vzniknout kašna celá jako „kopie“, nelze hovořit ani o seriálním díle, ale při neexistenci kompletního originálu jen o pouhé nápodobě.

Přes smutek z absence slavné kašny na Staroměstském náměstí a s vědomím nároku na spravedlivé společenské zadostiučinění, kterého by se tomuto dílu mohlo po sto padesáti letech dostat, nechť se proto nová zamýšlená kašna či fontána, ať bude více či méně inspirována svým proslulým renesančním vzorem, nenazývá raději Krocínovou, ale podle jména aktuálního primátora, tedy například Svobodovou.

Summary

KROCÍN'S FOUNTAIN IN 1862–2012, OR HOW EASY IT IS TO DESTROY AND HOW HARD TO RESTORE

The Fountain of Krocín at the Old Town Square of Prague was an extraordinary valuable sculptural monument from the end of the 16th century. Nevertheless, in 1862, it was ruthlessly removed, because the City Council deemed the proposed technical and artistic repair work too costly. Moreover, some of the material of that fountain was used as building material for the foundations of the Žižkov Gas Works. That truly barbaric act has been a permanent trauma for the Czech cultural circles, so that a reconstruction of the fountain's torso in a public square was attempted in 1895 and, again, in 1915. However, in both cases, the project was abandoned, because extant fragments were insufficient for both a reconstruction and a copy. Nevertheless, present City Council does consider a reconstruction of Krocín's Fountain on the Old Town Square in 2013. The torso of the original fountain is a part of the Exposition of the Lapidarium of the National Museum in the Prague Exhibition Palace.

³¹ Autorka článku si dovoluje vyslovit výrazné poděkování knihovnici Muzea hlavního města Prahy paní Věře Beňové za spolupráci s vyhledáváním textových podkladů v dobovém tisku a odborné literatuře.